

लोक सेवा आयोग
नेपाल स्वास्थ्य सेवा, आयुर्वेद समूह, अधिकृत एघारौं (११) तहको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक
लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

Paper II: - Service Specific

Part I: General Subject

25 Marks

१. स्वास्थ्य सेवा (गठन, समूह तथा श्रेणी) विभाजन र नियुक्ति
२. राष्ट्रिय आयुर्वेद स्वास्थ्य नीति, २०५२
३. वातावरण संरक्षण ऐन र आयुर्वेद
४. जडिबुटी र आयुर्वेद
५. जडिबुटी अतिक्रमण र संरक्षणमा परेको प्रभाव एवं चुनौतीहरु र गर्नु पर्ने सुधारहरु
६. नेपालमा समुदायद्वारा गरिएको जडिबुटी संरक्षणका उदाहरणीय पक्षहरु
७. जडिबुटी संरक्षणमा आयआर्जनका नीतिहरु र जडिबुटी खेती
८. जैविक विविधता सम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय सम्मेलन, यसको प्रभाव एवं महत्व
९. आयुर्वेद विभाग/आयुर्वेद चिकित्सालयको सांगठनिक ढांचाको विश्लेषण र सुधारको संभावना

Part II: Technical Subject

100 Marks

१. आयुर्वेद सम्बन्धी शास्त्रीय तथा निम्न लिखित ग्रन्थहरुको सैद्धान्तिक व्यावहारिक अनुसन्धानात्मक ज्ञान ।
 - १.१ चरक संहिता
 - १.२ सुश्रुत संहिता
 - १.३ अष्टाङ्ग हृदय
 - १.४ शारङ्गधर संहिता
 - १.५ भावप्रकाश निघण्टु
 - १.६ रस रत्न समुच्चय
 - १.७ काश्यप संहिता
२. चिकित्सा विषयवस्तु
 - २.१ आहार, भोजन, पथ्यापथ्य, आहारको काल आदिको ज्ञान तथा दिनचर्या, ऋतुचर्या, विहार, योग ध्यान, व्याधि क्षमत्व सम्बन्धी बृहत ज्ञान ।
 - २.२ रसायन चिकित्सा-कुटि प्रावेशिक रसायनको बृहत ज्ञान
 - २.३ वाजीकरण चिकित्साको व्यवस्थापकीय पक्ष
 - २.४ पंचकर्म चिकित्साको व्यवस्थापन एवं अनुसन्धानात्मक ज्ञान
 - २.५ आत्ययिक (Emergency) चिकित्साको व्यवस्थापकीय ज्ञान
 - २.६ शल्य (Surgery) शालाक्य (Eye & ENT) सम्बन्धी व्यवस्थापकीय ज्ञान

लोक सेवा आयोग
नेपाल स्वास्थ्य सेवा, आयुर्वेद समूह, अधिकृत एघारौं (११) तहको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक
लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

- २.७ स्त्री तथा प्रसुति तन्त्र सम्बन्धी चिकित्सकीय (मूढगर्भ/गर्भ विकृति र मातृ मृत्युदर घटाई सवल चिकित्साको साथै परिवार नियोजन) व्यवस्थापकीय ज्ञान
- २.८ बालरोग सम्बन्धी चिकित्सकीय व्यवस्थापन एवं बालरोग र खोप (Vaccination) समेत उचित उपयोग र व्यवस्थापन पक्ष
३. **अनुसन्धान र जनचेतना**
- ३.१ जनपदोद्ध्वंश (संक्रामक) र जटिल रोगहरुका HIV/AIDS. Hepatitis B-C आदिको ज्ञान
- ३.२ अदभूत (Cancer) हृदयघाट सम्बन्धी रोगको ज्ञान हुनुको साथै जनचेतना कार्यक्रमको ज्ञान
- ३.३ आयुर्वेद सम्बन्धी अनुसन्धान र प्रयोगात्मक Research(Objectives, Methodology, Work Plan) ज्ञान
- ३.४ आयुर्वेद चिकित्सा र जनचेतना (प्रतिरोधात्मक, रक्षात्मक र चिकित्सात्मक प्रक्रियाद्वारा स्वास्थ्य लाभ) सम्बन्धी ज्ञान
४. **व्यवस्थापन**
- ४.१ विभाग तथा अन्तर्गतका कार्यालयहरु (केन्द्रीय आयुर्वेद चिकित्सालय क्षेत्रीय, अञ्चल र जिल्ला आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र एवं आयुर्वेद औषधालय) को व्यवस्थापकीय ज्ञान
- ४.२ स्वास्थ्य मन्त्रालय र त्यस अन्तर्गतका अन्य निकाय र अन्य मन्त्रालयसंगको अन्तरसम्बन्ध
- ४.३ विश्वविद्यालय, प्रतिष्ठान एवं अन्य शिक्षण संस्था र आयुर्वेद क्याम्पस एवं परिषदसंगको अन्तरसम्बन्ध
५. **योजना तर्जुमा र समन्वय**
- ५.१ अन्तर्राष्ट्रिय क्षेत्रमा आयुर्वेदको विकास र यसको महत्व सम्बन्धी ज्ञान
- ५.२ विश्व स्वास्थ्य संघ र अन्य वैदेशिक संस्थासंगको समन्वय
- ५.३ बौद्धिक संपदा विकास सम्बन्धी अधिकार, WTO, TRIPR (Trade related Intellectual property Right) सम्बन्धी ज्ञान
- ५.४ आयुर्वेद एवं परम्परागत चिकित्सा र आधुनिक चिकित्साको अन्तर्राष्ट्रिस्तरमा सम्बन्ध सम्बन्धी ज्ञान
६. **अनुगमन तथा मूल्याङ्कन**
- ६.१ संचालित कार्यक्रमको प्रभाव मूल्याङ्कन गर्ने तरिका
- ६.२ आयुर्वेदको विकासमा वैदेशीक सहयोगको भूमिका सम्बन्धी ज्ञान

(((((())))